

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Asia: Suomen tuomariliitto ry:n lausunto luonnoksesta oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n muuttamisesta

Viite: VN/34275/2024

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry (jäljempänä Tuomariliitto) toteaa, että Oikeusministeriö ei ole pyytänyt otsikossa mainitusta lainsäädäntöhankkeesta lausuntoa Tuomariliitolta, mutta ottaen huomioon hankkeen merkityksellisyys Tuomariliitto pitää perusteltuna lausua asiasta.

Tuomariliitto kannattaa palkkioasetuksen muuttamista.

Tuomariliitto toteaa, että Korkein oikeus käyttää ylintä tuomiovaltaa riita- ja rikosasioissa. Korkeimman oikeuden ratkaisua KKO 2024:71 on mahdollista tulkita siten, että oikeusministeriön muistiossa esitettyä 120 euron tuntipalkkiota ei välttämättä olisi pidettävä kohtuullisena tuntipalkkion määränä, vaan esitetyn muutoksen jälkeenkin palkkioasetuksen 6 § tulisi jättää soveltamatta perustuslain 107 §:n nojalla.

Korkein oikeus on edellä mainitussa ennakkopäätöksessä määrännyt puolustajan palkkion maksettavaksi vaaditun 130 euron tuntipalkkion mukaisesti. Korkein oikeus olisi kuitenkin voinut määrätä maksettavaksi myös vaadittua pienemmän tuntipalkkion määrän, esimerkiksi 120 euroa, mikäli tätä olisi pidetty kohtuullisena palkkiona. Toisessa asiassa KKO 2024:37 palkkioperusteasetus on muusta syystä jätetty soveltamatta ja katsottu, että 150 euron tuntipalkkio on kohtuullinen rikosasiassa. Ratkaisujen nojalla on epäselvää, miten jatkossa mahdollisiin 120 euron tuntipalkkion ylittäviin palkkiovaatimuksiin tulisi suhtautua.

Oikeusministeriön muistiossa palkkioasetuksen 6 §:n muuttamista perustellaan epäselvällä oikeustilalla. Tuntipalkkion nostaminen 110 eurosta 120 euroon ei ratkaise edellä kuvattua ongelmaa huomioon etenkin KKO 2024:71 ja siinä lausuttu. Edellä selostetulla tavalla oikeustila on tällä hetkellä epäselvä palkkion kohtuullisuuden arviointia koskevan oikeusapulain 17 §:n osalta, ei oikeusavun palkkioasetuksen määräämän 110 euron tuntipalkkion osalta.

Tuomariliitto huomauttaa lisäksi, ettei ehdotetussa asetuksessa ole siirtymäsäännöstä. Tuomariliitto ehdottaa, että asetukseen lisättäisiin selkeyden vuoksi korkeampien tuntipalkkioiden soveltamista koskeva siirtymäsäännös. Tämä

on tarpeen esimerkiksi tilanteessa, jossa toimeksianto on alkanut ennen palkkioasetuksen muutoksen voimaantuloa. Selkeän siirtymäsäännöksen puuttuminen lisää merkittävästi tuomioistuinten työtä ja siten vaikuttaa käsittelyaikoja pidentävästi. Siirtymäsäännöksen puuttuminen johtaa myös lisääntyviin muutoksenhakuihin asetuksen soveltamistulkintojen vuoksi.

Tuomariliitto huomauttaa, että palkkioasetuksen muutoksen kustannusvaikutukset eivät saa kohdistua tuomioistuinsektorin määrärahakehykseen.

Yhteenvedona Tuomariliitto kannattaa esityksen tavoitteita, mutta korostaa, että muutokset tulee toteuttaa selkeästi ja tuomareiden työolosuhteet huomioiden. Lain soveltamisen sujuvuus ja oikeusvarmuus tulee turvata siirtymäsäännöksellä.

Lausunnon valmistelu:

Lausuntoa on valmisteltu Tuomariliiton oikeuspoliittisessa valiokunnassa ja hallituksessa.

Tuomariliiton hallitus on käsitellyt lausunnon.

Helsingissä 10.1.2025

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry

Tuuli Vänskä

puheenjohtaja

Minna Hällström

varapuheenjohtaja

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry toimii tuomioistuinlaitoksen kehittämiseksi sekä sen merkityksen ja tuomarin riippumattoman aseman säilyttämiseksi yhteiskunnassa.

Tuomarikunnanyhteisenä järjestönä Tuomariliitto valvoo ja edistää jäsentensä ammatillisia ja muita yhteisiä pyrkimyksiä.